

Halászati Lapok

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám az Agrárminisztérium támogatásával készült.

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

XXIII. évfolyam
2022. június

Sikeres és tartalmas MA-HAL-közgyűlés

Minden közgyűlés mérföldkő egy szervezet életében. A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) május 5-én tartotta évzáró és egyben évindító közgyűlését, ahol Viski József helyettes államtitkár, a MAHOP irányító hatóságának vezetője tájékoztatta a résztvevőket a program végrehajtásáról és a 2023-ban induló MAHOP Plusz előkészítésének állásáról. A közgyűlés egyhangú szavazással elfogadta az elnökség által benyújtott pénzügyi és szakmai beszámolót, és az idei költségvetést is. A MA-HAL kitüntetését idén Balogh József és Simonics Géza kapta.

Viski József az Európai Unió halászati politikájáról elmondta, hogy nem az édesvízi akvakultúra, hanem a tengeri halászat fejlesztésére dolgozták ki. Ebből adódóan a magyar halászat érdekérvényesítő ereje messze elmarad a tengerrel rendelkező országokétól, ezért nem könnyű a magyar programot a hazai halászati ágazat igényeihez igazítani. Fontos a nemzeti támogatási lehetőségeket is maximálisan kihasználni. A helyettes államtitkár a 2014–2020 időszakra meghirdetett Magyar Halászati Operatív

Program (MAHOP) végrehajtásával kapcsolatban elmondta, hogy a program forráskerete 17,82 milliárd forint volt, amelyvel legkésőbb 2023. december 31-ével kell elszámolni az Európai Unióval.

A MAHOP Plusz forrásai 2021–2027 között állnak rendelkezésre, összegük 18,86 milliárd forint. Ezzel az uniós forrással 2029. december 31-éig kell elszámolnunk.

A MAHOP Plusz előkészítését 2019-ben kezdték meg. A 2021–27-es program megtervezéséhez 2020. január 30-án

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Viski József helyettes államtitkár

adta át az ágazat igényeit a MAHAL és a MOHOSZ. A MAHOP Plusz programmal kapcsolatban Viski József elmondta, hogy az új magyar programot elküldték Brüsszelbe, és az operatív programot várhatóan idén elfogadják. Új elem a programban a „Halastavak természetierék-fenntartó szerepének támogatása” jogcím, amire a teljes forrás 15 százalékát engedélyezte a Bizottság. A MAHOP Plusz-felhívásokat várhatóan 2023-ban hirdethetjük ki, és legkorábban a felhívás közzétételét követő 30. napon lehet benyújtani a támogatási kérelmeket, közölte Viski József.

A helyettes államtitkár után Sziráki Bence, a MA-HAL ügyvezető igazgatója részletesen beszámolt az előző közgyűlés óta végzett munkáról. A beszámolóból kiderült, hogy a MA-HAL nemcsak döntéshozó szervezetekkel (Agrárminisztérium, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara) és a MOHOSZ-szal ápol szoros, szinte napi kapcsolatot, hanem országos rendezvényeken, kiállításokon, különböző szakmai fórumokon is részt vesz, hogy képviselje a halászati ágazat hazai szereplőinek érdekeit. Számos rádió- és online megjelenése volt a szervezetnek,

MAHOP-ÖSSZESÍTŐ (350 forint/euró)

- Feldolgozás alatt álló vagy feldolgozásra váró támogatási kérelem: 1 db, 1 397 397 601 forint összegben (3 992 565 euró).
 - Feldolgozásra váró kifizetési kérelem: 12 db, 550 031 217 forint összegben (1 571 518 euró).
 - Feldolgozásra váró előlegkérelem: 1 db, 265 829 745 forint összegben (759 513 euró).
 - Beérkezett támogatási igény (visszavont és elutasított támogatási kérelmek nélkül): 231 db, 23 550 793 081 forint összegben (67 287 980 euró)
 - kiemelt: 5 db, 2 115 761 532 forint összegben (6 045 033 euró);
 - standard: 226 db, 21 435 031 549 forint összegben (61 242 947 euró).
- Ez a teljes MAHOP-keret 134,60 százaléka.

- Megkötött támogatási szerződés + kiadott támogatói okirat: 230 db, 20 343 800 914 forint összegben (58 125 145 euró) (ebből 1 db TO-kifogás miatt nem lépett még hatályba)
- Ez a teljes MAHOP-keret 116,27 százaléka.

- Kifizetés a kedvezményezetteknek (a kifizetett támogatási előleggel együtt): 13 225 778 036 forint (37 787 937 euró)
- Ez a teljes MAHOP-keret 75,59 százaléka.

A MAHOP Plusz keretében tervezett forrásallokáció 70-30 százalékos uniós, illetve hazai társfinanszírozási aránnyal (350 forint/euró)

Intézkedés	Euró			Forint	ETHAA arány
	ETHAA	NEMZETI	ÖSSZESEN	ÖSSZESEN	
Halászati ellenőrzés és nyomon követés támogatása	2 800 000	1 200 000	4 000 000	1 400 000 000	7,43 százalék
Halgazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtés, -kezelés és -felhasználás támogatása	2 800 000	1 200 000	4 000 000	1 400 000 000	7,43 százalék
A fenntartható természetesvízi halgazdálkodás támogatása	4 200 000	1 800 000	6 000 000	2 100 000 000	11,14 százalék
Akvakultúra beruházás támogatása	11 200 000	4 800 000	16 000 000	5 600 000 000	29,70 százalék
A tudásalapú akvakultúra fejlesztés támogatása	2 380 000	1 020 000	3 400 000	1 190 000 000	6,31 százalék
Halastavak természetiérték-fenntartó szerepének támogatása	5 656 552	2 424 237	8 080 789	2 828 276 000	15,00 százalék
Termelői szervezetek létrehozásának támogatása	210 000	90 000	300 000	105 000 000	0,56 százalék
Halfeldolgozás	3 010 000	1 290 000	4 300 000	1 505 000 000	7,98 százalék
Halmarketing	1 311 174	561 932	1 873 106	655 587 000	3,48 százalék
Krizishelyzetre szóló támogatás	1 880 000	805 714	2 685 714	940 000 000	4,99 százalék
Technikai segítségnyújtás	2 262 620	969 695	3 232 315	1 131 310 250	6,00 százalék
ÖSSZESEN:	37 710 346	16 161 578	53 871 924	18 855 173 250	100,00 százalék

készített egy új animációs kisfilmet a HalPéntek kampányhoz, valamint egy, a magyar haltermelés értékeit bemutató kisfilmet is. Megjelentetett egy új nyári receptfüzetet, amit különböző marketingakciók keretében osztottak ki a nagyközönségnek. Az ügyvezető igazgató beszámolt a Dinnyési Tógazdaság

Kft.-nél, és a MA-Hal Marketing Kft.-nél történt változásokról is.

A pénzügyi beszámolót szintén Sziráki Bence ismertette. A szakmaközi szervezet pénzügyi helyzete stabil, az ügyvezetés eredményesen gazdálkodik, ami a sikeres pályázati tevékenységnek köszönhető. A tagdíjból és pályázatokból

befolyt pénzből nemcsak a Dinnyési Halgazdaság Kft.-nél hajtottak végre beruházásokat, fejlesztéseket, hanem az irodahelyiségek is megújultak, új bútorokat és eszközöket vásároltak. A legtöbb forrást marketingtevékenységre költötték. A közgyűlés egyhangú szavazással elfogadta a pénzügyi beszámolót.

Simonics Géza, az Antalfi-Tölg-díj kitüntetettje

1960 augusztus 11-én született a Komárom-Esztergom megyei Szönyben. Apai nagyapja dunai halász volt, aki a '30-as években még 200 kilogrammosnál nehezebb vizát is fogott egy halászbrigád tagjaként. A Duna közelsége gyerekkorában felkeltette érdeklődését a halak iránt, sokat horgászott az édesapjával.

Gimnáziumi osztályfőnöke, *Skoflek István* vezette a megyei Herman Ottó Kör, aki „beoltotta” diákjait a természettudományok művelése iránti rajongással. *Simonics Géza* már akkor foglalkozott halfaunisztikával. A Gödöllői Agrártudományi egyetem hallgatójaként diplomázott, végül állattenyésztőként.

Nyaranta előbb a TEHAG-ban, később a Bikali Állami Gazdaság halászati ágazatában dolgozott. A TEHAG-nál írt TDK-dolgozata kapcsán ismerte meg *Horváth László* professzort és feleségét, *Horváthné Dr. Tamás Gizellát*. TDK-munkája címe „Amúr egynyaras nevelés intenzív körülmények között” volt. A dolgozathoz elvégzett kísérletet az tette különlegessé, hogy a különböző népesítések egyik mellékhalja a compó volt.

Diplomája megszerzése után 7 hónapig a Bikali Állami Gazdaság Pellérdi üzemegységében volt gyakornok. Akkoriban egy körtöltéses és egy völgyzáró gátas tógazdaság és egy víztározó tartozott Pellérdhez. A halászati ágazatban ez színes palettának számít, ráadásul megismerkedett „egy fantasztikus emberrel”, *Mihálffy Ferenc*cel, aki a főnöke volt.

Később *Pékh Gyula* bácsi segítségével került a Hortobágyi Halgazdaságba. Akkoriban *Szathmári László* volt a hortobágyi halkeltető vezetője, aki akkor már Brazíliába készült, és az utód-

Simonics Gézának Németh István adta át a díjat

ját keresték. Gyula bácsi nagyon sok fiatalnak egyengette hasonlóképpen a pályáját.

Pár év elteltével szép szakmai sikereket értek el a Hortobágyon, amelyeknek az volt kiteljesedése, hogy a Hortobágyi Halgazdaság, amely addig mindig ivadékos és tenyészanyag-vásárló volt, a '90-es évektől mindkét korosztályból rendszeresen jelentős mennyiséget tudott értékesíteni.

A 2010-es vezetőváltás után néhány hónappal ő is távozásra kényszerült, így került a *Puskás Nándor* kollégánk által vezetett Biharugrai Halgazdaságba. Amikor odakerült, nagyon rossz műszaki állapotok uralkodtak Biharugrán. A tápcsatorna annyira el volt iszapolódva, hogy a Sebes-Körös vize a 15 kilométerre levő begécsi tavakhoz sem jutott el. A tavaknál nem volt megfelelően karbantartott trágya- és takarmányplacc, nem volt sem telelő-, sem tároló tó, nagyon rossz volt az úthálózat, nem volt vagy nagyon rossz állapotban volt a gépjárműpark. Tehát nagyon nehéz körülmények között indult meg a termelés. Mára a vezetőség az összes egykori hiányosságot orvosolta, eleinte a HOP, majd a MAHOP segítségével.

Az infrastrukturális beruházások megvalósítása óta saját maguk állítják elő az ivadékokat, és a kétnyaras és az étkezési korosztályt is. Mindezt polikultúrában, jelentős szervezetrágya-bevitellel, kismértékű takarmányozással. A megtermelt étkezési halak nagy részét maguk szállítják le a vevőknek. *Simonics Géza* sok évtizedes szakmai tapasztalatait szívesen megosztja az ágazat többi szereplőjével, hozzájárulva a halászati ágazat fejlődéséhez.

A 2021-es mérleget szintén Sziráki Bence ismertette. Eszerint nőtt a tagdíjbevétele, mivel a tagság folyamatosan az új tagokkal bővül. A MA-HAL vagyona több mint 8 millió forinttal gyarapodott tavaly. Az ügyvezető igazgató fontosnak tartja a tartalékképzést, mert azzal biztosítható a szervezet hosszú távú működése. Kovács Zoltán, a MA-HAL felügyelőbizottságának az elnöke megerősítette, hogy a MA-HAL bevételei nőttek. A sikeres pályázatok következtében minden elképzelését megtudta valósítani az ügyvezetés, eredményes és tartalmas az érdekképviseleti tevékenység. A 2021-es évet összességében színvonalas és eredményes munkával töltötte a szervezet, ami kiegyensúlyozott és átlátható gazdálkodással párosult. Hozzá kell tenni, hogy a tagságot egész évben folyamatosan ellátják információval, így pozitívan kell értékelni az ügyvezetés és az elnökség tevékenységét. A felügyelőbizottság egyhangú szavazása alapján Kovács Zoltán azt javasolta a közgyűlésnek, hogy fogadja el a 2021-es pénzügyi beszámolót, amit a közgyűlés meg is fogadott. A felügyelőbizottság megalapozottnak tartja az ügyvezetés 2022-re vonatkozó pénzügyi tervét, amit a közgyűlés ugyan csak egyhangú igennel hagyott jóvá.

A közgyűlés legfontosabb napirendi pontjainak a tárgyalása után Németh István elnök adta át a Magyar Halászatért és az Antalfi-Tölg-díjakat. A Magyar Halászatért díjat Balogh József tiszteletbeli elnök kapta, míg az Antalfi-Tölg-díjat Simonics Géza.

A közgyűlésen felszólalt Dérer István, a MOHOSZ OHSZK főigazgatója is. Mint mondta, az idén hosszú távra eldől a horgász ágazat jövője, mert soha nem látott kihívásokkal kell megküzdeni. Olyan outputárral kell számolni, amik csaknem elviselhetetlen áremelkedéseket generálnak, és a horgászatot különösen hátrányosan érintik. Emiatt nem mindegy, hogy milyen plusz forrásokat tud kiharcolni az ágazat. A főigazgató szerint fontos volna a horgászok kompenzációs támogatása is, mivel a kormorán által okozott kár értéke a természetes vizeken eléri az évi 4000-4500 tonnás halmennyiséget. Tehát csaknem annyi halat esznek ki a madarak a természetes vizekből, amennyit a horgászok kifognak. Ugyanakkor védett halfajokat is pusztítanak, ami többszörözi az általuk okozott kár mértékét. Az ágazat ebből adódóan milliárdos nagyságrendű veszteséget kénytelen elkönyvelni, amit végre kezelni kell, mondta a főigazgató.

A természetes vizek kezelésének másik fontos szempontja, hogy minden vízfelület egyben társadalmi rekreációs közeg, amit óvni, védeni, támogatni kell – a fenntartásukhoz, fejlesztésükhöz pedig hozzá kell(ene) járulni. Mivel az uniós források kötöttek, ezért nemzeti forrásból (a sokat emlegetett 4265 milliárd forintból) kellene forrást szerezni a haltermelőknél az ökológiai támogatás kiegészítéséhez. Ha a haltermelők nem kapják meg a 80 ezer forintos hektáronkénti támogatást, akkor sok tógazdaság tönkre megy, és nem lesz elegendő hal sem a belpiacra, sem a természetes vizek halpótlására. Dérer István megemlítette a képzés, a tudásátadás fontosságát, mert egyre kevesebb szakember ismeri a halászati tevékenységet és annak múltját. A főigazgató végül felajánlotta, hogy – mivel a MOHOSZ 100 százalékos intenzitású támogatásokat vehet igénybe – a tógazdákkal közösen pályázzanak fejlesztésre, mert akkor könnyebben meg lehetne oldani, például a gépek beszerzését is.

A közgyűlés egy perces néma felállással emlékezett a közelmúltban elhunyt Pékh Gyulára.

H. GY.

„A hal ökoszisztémáját kell megtanulni, alkalmazni”

Az elnökség úgy döntött a legutóbbi ülésén, hogy készüljön cikksorozat azokról a nyugdíjba vonult halász szakemberekről, akik sokat tettek a hazai ágazat fejlesztéséért. Elsőként Balogh Józseffel beszélgettünk, akiről köztudott, hogy a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) tiszteletbeli elnöke, és 84 évesen is kiveszi a részét az érdekképviseleti munkából.

Balogh József a lakásában fogadott. A rend és tisztaság a felesége, Eta érdeme, akivel idén ünneplik 60. házassági évfordulójukat. Harminc évvel ezelőtt találkoztunk először. Azóta szakmai barátság alakult ki közöttünk, amit igen megtisztelőnek tartok. Balogh József tevékenységéről már számos cikket írtam, de ebben a cikkben az életútját összegzem abból az alkalomból, hogy a MA-HAL neki ítélte oda a „A magyar halászatért” kitüntetést.

A tiszteletbeli elnökről a halas szakmában mindenki tudja, hogy azon személyiségek egyike, aki az elmúlt 66 év

minden sorfordulóját megélte, hiszen az '50-es évek óta foglalkozik hallal és haltermeléssel. A magyar tógazdasági haltermelés fejlődését a kezdetekben azzal segítette, hogy a még gyerekcipőben járó halászati kutatás-fejlesztéssel a tógazdaságokban a tógazdák, közöttük Balogh József is foglalkoztak. Megegyeztünk vele, hogy a cikkben Jóska bátyámként szólítom.

Először arról kérdeztem az 1938-ban született tiszteletbeli elnököt, hogy miért kezdett hallal foglalkozni. Jóska bátyám hivatalosan 18 éves kora óta foglalkozik hallal, haltermeléssel, halszaporítással és

„A magyar halászatért” kitüntetést Németh István adta át

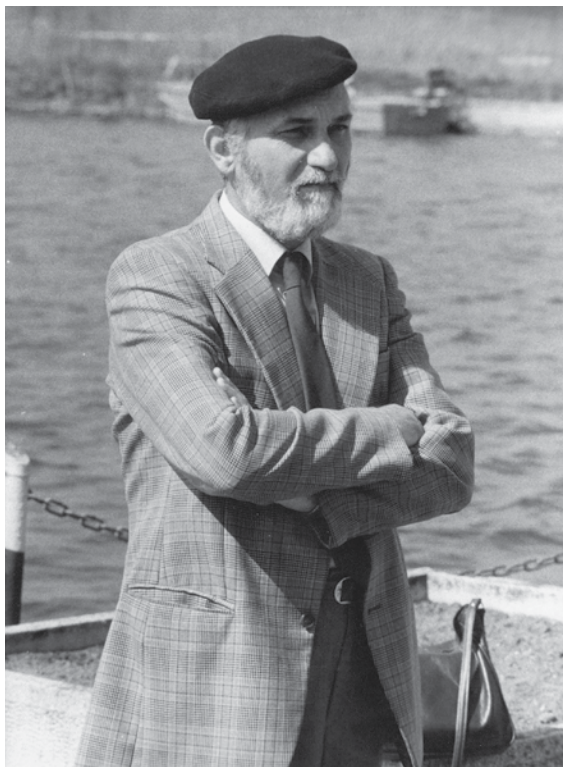
▶ halkereskedelemmel, sőt, a hal elsődleges feldolgozásával is. Gyerekkora Tápiósze-
lén telt, ahol már egész fiatalon kijárt a
Tápió folyóra pecázni a maga készítette
pecabottal. Ekkor még nem voltak olyan
csodálatos horgászfelszerelések, mint
manapság. Jóska bátyám mozgékony
gyermek volt, mindig kereste az újdonsá-
gokat, az új izgalmakat, így beleunt a pe-
cázásba. Már csak azért is, mert Rideg
bácsi, a helyi halász hetente árult friss
halat, amit kosarakba ra-
kott vizes gyékényen kínált
a házaknál. Rideg bácsinak
4-5 gyereke volt, akikkel
Jóska bátyám összebarát-
kozott, és mivel a Rideg
gyerekek az apjukkal jártak
halászni, egyszer-egyszer
Jóska bátyámnak is mega-
datott ez az élmény. Legin-
kább mégis csak akkor fog-
tak halat, amikor a kiáradt
Tápió vize visszahúzódott,
a parti laposakban maradt
halakat pedig kézzel-kosár-
ral lehetett fogni.

Jóska bátyám Tápiósze-
lén járt általános iskolába,
amit 1952-ben szép bizo-
nyítvánnyal fejezett be.
Onnan a ceglédi gimnázi-
umba vezetett az útja, 20
kilométerre az otthonától,
ahol sikeresen leérettségi-
zett. Az 1956-os forrada-
lom évében felvették az agráregyetemre,
ami ekkor még Budapesten műkö-
dött, de két év múlva áthe-
lyezték Gödöllőre. Jóska bátyám állator-
vosnak készült, oda is felvételizett,
de átirányították az agráregyetemre,
mert kevés volt az agrárszakember az ország-
ban. Az állami gazdaságok és a mezőgaz-
dasági termelőszövetkezetek a szaksze-
rűtlen irányítás miatt rosszul teljesítet-
tek, ezért a friss diplomás agrármérnö-
köket ezeknél a cégeknél helyezték el.

Jóska bátyámnak és két kisebb test-
vérének szép gyermekora volt. Édesap-
ja református lelkész volt, így vallásos
környezetben nőtt fel. A hitet ma is tart-
ja, gyakorolja. Jóska bátyám mégsem a
lelkészi hivatást választotta, hanem
éppen fordítva történt, mint a Biblia írja.
A tanítás szerint ugyanis Jézus halászo-
kat hívott tanítványnak, Jóska bátyámat
viszont a halászat vitte el a papi hivatás-
tól. A származása miatt a Rákosi idő-
szakban voltak nehézségei, 1952-ben
emiatt nem tanulhatott már a budapesti
Lónyai Református Gimnáziumban: osz-
tályidegennek nyilvánították. Viszont

lehetőséget kapott rá, hogy a lakhelyé-
hez közeli közép fokú intézménybe be-
iratkozzon, így került Ceglédre, abba a
gimnáziumba, ahol édesapja és nagy-
bátyja is érettségizett.

Gyerekkori szokása, az olvasás és ta-
nulás életre szólóan megmaradt. Jóska
bátyám latinul is tanult az édesapjától,
aminek nagy hasznát vette az egyete-
men a növények és halfajok latin nevé-
nek tanulásakor. Koránál fogva Jóska

A dinnyési tónál

bátyám nagy korszakokat és korszakvál-
tásokat élt meg. Megélte a Horthy-kor-
szakot, a szocializmust és a rendszervál-
tozást is. Születési dátumából is kide-
rült, hogy gyerekként élte át a II. vilá-
gháború borzalmait, egyetemistaként az
1956-os forradalmat, és az 1989-es
rendszerváltást pedig már országos ha-
lászati vezetőként.

De térjünk vissza az egyetemi évekre!
Jóska bátyám a halászatot és a vadász-
tot választotta szaktantárgyként, és az
állattani tanszéken belépett a halas szak-
körbe. Ennek keretében sok laboratóri-
umi vizsgálatot végeztek a tanszéken,
amit akkor *Molnár Gyula* vezetett. Har-
madéves egyetemistaként lehetősége
nyílt részt venni *Woynarovich Elek* pro-
fesszor fakultatív halászati képzésén,
vadászati szakon pedig még a Berthóty-fé-
le tankönyvből vizsgázott. Jóska bátyám
a legjobb helyen tanult. Ma is tanítómes-
terének tartja Lexi bácsit, aki már 1958-
ban a haltermelés teljes vertikumát és

ökoszisztémáját tanította. Ez akkoriban
úttörő szemléletnek számított az egye-
temi oktatásban, nemcsak idehaza,
hanem a külföldön is.

Jóska bátyám – mint már említettem
– sokat olvasott, és a fontosnak tartott
mondatokat le is jegyezte. Ide illő idéze-
tet is talált *R. G. Ingerstole* amerikai sza-
badgondolkodótól, miszerint „a termé-
szetben nincs jutalom és büntetés, csak
következmény”.

Jóska bátyámnak ez a mondat azt je-
lenti, hogy az ember a természet gyer-
meke, ami egyben azt is jelenti, hogy a
természeti erőforrásokkal, értékekkel
nem garázdálkodhatunk - vagyis a fenn-
tarthatóság modern elvét fogalmazza
meg.

Egyetemi diplomáját 1960-ban sze-
rezte meg. Molnár tanár úr intézte el,
hogy 1959 nyarán egy halgazdaságban
töltse Jóska bátyám a hat hetes gyakor-
lati időt. Az Alsó-Somogy Megyei Hal-
gazdaságba került, aminek Nagyatádon
volt a központja, gyakorlatát a Simon-
gáti üzemegekben végezte. Ez a nyári
gyakorlat megalapozta a jövőjét, mert itt
találkozott *Rimanóczi Endrével*, a halgaz-
daság akkori vezetőjével. A nyári gyakor-
lat helyszínén azonnal a „mély vízbe
dobták”, mert az üzemegek vezetője
megbetegedett. Nemcsak a haltermelés-
sel kellett foglalkoznia, hanem a nyári
halászattal és az exportszállítmányok
feladásával is. Megtanult halat mérni, és
a mély víz persze azt is jelentette, hogy a
számára ekkor még idegen papírmunká-
val is meg kellett birkóznia.

Diplomával a zsebében Jóska bátyám
Dombóvárra ment, a Tolna-Baranya Me-
gyei Halgazdaságba, mert oda helyezték
át *Rimanóczi Endrét*. Gyakornokként
kezdte a munkát, de fél év után kinevez-
ték központi agronómusnak, 1961. már-
cius 1-től pedig már a sumonyi üzemegek-
séget vezette. Sumonyban 400 kataszteri
holdat kezelt, ahol a legnagyobb tó
300 kataszteri hold volt. Akkor még nem
voltak víztározók a Dunántúlon, így a
tatai után ez volt a második legnagyobb
vízfelület. A halgazdaság az 1930-as
években épült. Jóska bátyám itt szerezte
első gyakorlati vezetői tapasztalatait. Itt
már használtak házilag készített trágya-
szórót, és alkalmazták a *Woynarovich*-
féle szerves trágyázást. A trágyát a tó-
gazdaság mellett működő sertéshizlalda
szolgáltatta.

Jóska bátyám 1963. december 31-ig
dolgozott ott, mert 1964-ben áthelyez-
ték Homok-pusztára, a Tolna-Baranya
Megyei Halgazdaságon belül. Több
tőegység tartozott hozzá, az attaljai, az
inámi, a paradicsomi és a juhéi tőegysé-

gek. Jóska bátyám vezette a központi műhelyt, a hizlaldát is, és ő szervezte a központi szállítást és az építőbrigád munkáját. (Csak zárójelben: Jóska bátyám beleszeretett Rimanóczi Endre lányába, Etába, akit 1962-ben feleségül vett, s azóta harmóniában és szeretetben élnek, két fiukkal, Zoltánnal és Tamással együtt. A házasságkötésnek idén lesz hatvan éve! Ezalatt szépen bővült a család, már négy unokájuk és két dédunokájuk van.)

A sumonyi időszakban sokat fejlődött a hazai pontytermelési technológia. Jóska bátyám már a kezdetektől alkalmazta a mesterséges szaporítást, persze, eleinte kezdetleges módszerekkel, mert nem volt még keltetőház, előnevelő rendszer stb. De a tavaknál megoldották, hogy a gátat megfürva, csöveken keresztül kivezessék a tó vizét az állványra szerelt Zugger-palackokba, amikben a halat keltették.

Az első keltetőházat a '60-as évek elején építették Attalán, ami még ma is jól szolgálja a tógazdaságot. Jóska bátyám saját bőrén tapasztalta, hogy a mesterséges szaporításnak milyen hiányosságai voltak, hiszen a zsengekihelyezés nem volt eredményes. A Horváth házaspár, László és Gizike dolgozták ki azt az előnevelő rendszert, amellyel el tudták különíteni a nagyobb tavakban a zsenge halakat, amivel sokat javult az ivadék-megmaradási arány. A keltetés során az ikra ragadosságát is elvették, Lexi bácsi kutatási eredményei nyomán. Ez volt az az időszak, amikor a hazai pontytermelést teljesen megreformálták a kutatók-fejlesztők. A tógazdaságban töltött izgalmas tanulóévek 1974. január 1-éig tartottak, és közben a halászati szakmérnöki diplomát is megszerezte, 1965-ben.

A 13 éves tógazdasági időszak után Jóska bátyám Bikalra, az Állami Halgazdasághoz került. Itt már megmutatkozott az a kár a tavakban, amit az intenzív kacsatermelés okozott, ugyanis a halas tavakat kettős hasznosításba vonták. De a túltelepített kacsá állomány trágyája miatt a tavak termelő képessége csökkent. Jóska bátyám főágazat vezetői posztján dolgozott, így megbízták a bikali haltermelési rendszer kidolgozásával, megszervezésével. Gyakorlatilag átvették a baromfisok példáját, vagyis kihelyezték a tenyész halat a különböző tógazdaságokba, mégpedig integrált haltermelési formában. Megteremtették a tenyészhal biztosításának a hátterét, amit szerződéses alapon a TEHAG-gal végeztettek. És a pénzügyi alapokat is megteremtették, mégpedig az Állami

Gazdaságok Kereskedelmi Központja segítségével biztosították a tőkét. Több halgazdaságot sikerült a rendszerbe bevonni. Időközben Bikalon megépült egy korszerű halfeldolgozó. A termelési rendszernek köszönhetően az Iránba, Irakba irányuló, heti 14 tonna fagyasztott busa exportot tudták mindaddig teljesíteni, amíg az arab fizetési források el nem apadtak.

A bikali haltermelési rendszer jól működött. Jóska bátyámnak alkalma nyílt két bikali mérnökkel több olyan haltermelést segítő gépet megalkotni, amelyek közül ma is használják az önürítő csónakot, a halválogató asztalt, a halszivattyút, a lehalászási medencét stb. A '70-es években a kutatás-fejlesztés gyakorlatilag a tógazdaságokban zajlottak. Bikal meghozta az országos ismertséget is Jóska bátyámnak, így a Halászat című folyóirat szerkesztőbizottságába is beválasztották.

Jóska bátyám ugyancsak 13 évet dolgozott Bikalon, amikor is 1987-ben szakmai vezetőnek elhívták a Halászati Termelő Szövetkezetek Országos Szövetségéhez (HTSZ). A HTSZ titkárságának vezetője *Csoma János* volt, míg a titkár-helyettesi posztot *Dr. Orosz Sándor* töltötte be. A felkérés teljesítéséhez nagy döntést kellett hozni, mert a dombóvári házat kellett feladni egy budapesti lakásért. A két fiúgyermek Pécsen tanult az egyetemen, főiskolán. A HTSZ vezetői teljesítették Jóska bátyám kérését, szereztek albérletet, Etának könyvtárosi állást biztosítottak. Irány tehát Budapest, ahol új feladatokkal kellett Jóska bátyámnak megbirkóznia. Az érdekképviselet szakmai vezetőjeként a hazai haltermelés fejlesztéséért dolgozott, a magyar halásztársadalom gazdasági érdekeit képviselte. A beadott lakáskérelemre két év után kapott pozitív választ, ma is a szép Nánási úti társasházi lakásban él a Balogh család.

Az 1970-es években már jól működött a HTSZ-ek szövetsége, a Haltermelő Országos Szövetsége, és az állami tógazdaságok központi szervezete, a Halgazdasági Egyesülés. A vezetők, *Bencze Ferenc* és *Pék Gyula* jónak voltak. Az Állami Gazdaságok Központja (ÁGOK) a rendszerváltás után megszűnt, a Halgazdasági Egyesülés Tatára költözött. Jóska bátyám ötlete az volt, hogy nem kell két

Külföldi tanulmányúton

szervezetnek képviselnie a halászati ágazatot, elég egy szervezet is, amelyik jól működik. Nagyon nehéz volt egy platformra hozni a két szervezetet, de Jóska bátyám szívós munkával elérte, hogy létrejöjjön a két szervezet egyesülése, illetve a Halgazdasági Egyesület beolvadása. Így jött létre 1989-ben a Halászati Termelőszövetkezetek Szövetségéből a Haltermelők Országos Szövetsége, a Haltermosz.

Az alakulás utáni tisztújításkor Csoma János nem indult a vezetői posztért, így a két új pályázó (Balogh József és Orosz Sándor) közül Balogh József futott be, és kapta meg az igazgatói posztot. Jóska bátyám nyughatatlan természete azonban ismét jelzett, így a kor kihívásához igazodóan 1994-ben kezdeményezte a Halászati Termék Tanács megalakítását. Ez sem volt sima menet, de végül megalakult a termék tanács is, amelynek elnöke Balogh József lett. Ezt a tisztséget 2003-ig, a termék tanács megszűntéig töltötte be. Igazgatóként ment nyugdíjba 65 éves korában, 2003-ban, de nyugdíjasként is igényt tartottak a munkájára. Orosz Sándor volt a Haltermosz igazgatója, ő 2013-ban vált meg a szövetségtől. Az már közismert, hogy 2010-ben a Haltermoszból kiváltak a Magyar Akvakultúra Szövetség alapító tagjai, akik végül öt év után ismét visszatértek a mai néven működő, Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezethez. Jóska bátyámnak ismét nagy szerepe volt a két szervezet egyesülésében, mivel 2013-ban visszahívták a MA-HAL-hoz tanácsadónak, s azon dolgozott, hogy az egyesülés létrejöjjön. A tanácsadói munkát 2018-ig vitte, 80 éves koráig, de közben a MA-HAL tiszteletbeli elnöki címét is megkapta. Ennek következtében ma is aktívan vesz részt az elnökség, s az érdekképviselet munkájában.

► Egy ilyen gazdag, de egyenes életút-hoz nehéz bármit is hozzátenni. Arra a kérdésre, hogy mit adott a hal, Jóska bátyám azzal kezdte a válaszát, hogy ő minden formában szereti a halat, fogyasztani, és termelni is. A szakmai választása tudatosan a halra esett, nem a baromfira, a sertésre. Nagyon tetszett neki az, hogy a hal nem látható, s csak a lehalászásakor tudja meg a tógazda a ter-

dolgot említi, amin mindenképpen változtatni kellene. Az egyik a tóparti halász szakember hiányát kellene megoldani. Ma már szinte nincs ilyen halász szakmunkás, mivel a középfokú halászképzés is megszűnt az országban. Éppen ezért – s ez már régi „gumicsont” – felnőtt korban kell ma már a halászatra megtanítani azokat az embereket, akiknek még van valamilyen affinitásuk ehhez a szék, de nehéz

és az is probléma, hogy az országban kevés helyen lehet halat, halterméket vásárolni.

Jóska bátyám külön említi a klímaváltozást, amire az ágazatnak fel kell készülnie. A tavak többsége pontytermelésre alkalmas, vagyis alig 1 méter az átlagmélységük. Emiatt nem mindegy, hogy a felmelegedés, a csapadék- és vízhiány milyen problémákat okoz. Ráadásul ilyen sekély tavakban nehéz megoldani bármilyen más halfaj termelését. A mélyebb vizet igénylő halfajokat víztározókban kellene termelni, amihez még ki kellene dolgozni a nevelési rendszert. Új tenyésztési programokra volna szükség az eredményes haltermeléshez. Egyedül a pontytenyésztésben vannak államilag elismert fajták a hazai halfajok közül, ezért új, halfajokra lebontott tenyésztési és termelési technológiák kidolgozására volna szükség.

Jóska bátyám véleményére ma is odafigyel a szakma. Az elnökségi ülésen is elmondja, mit gondol egy-egy témakör-ről, s tény, hogy a mondandójára van kereslet. Legutóbb például javasolta, hogy a halászati gépesítésről konferenciát kellene rendezni, amelyet a Kaposvári Állattenyésztési Napokon meg fognak tartani.

Balogh József és Pékh Gyula

melés végeredményét. Azonban a lehalászásig terjedő időszakban sokat kell következtetni arra vonatkozóan, hogy a termelési technológiát hogyan kell alakítani a minél jobb végeredmény elérése érdekében. Jóska bátyám a kezdetektől nem csak a halra, a hal egészségére, hanem a hal teljes ökoszisztémájára koncentrált. Egy példát említi erre. Mindenki tudja a szakmában, hogy a csuka kannibál. Azt is tudják, hogy a legelsők között ívik le, illetve szaporítható, éppen akkor, amikor szerény a víz plankton állománya. A csuka ivadéka először planktonon eszik, de a hideg vízben a csuka sem sokat mozog. Ha ezt nem veszik figyelembe, és a zsenge csukát a tó egy pontján egybe helyezik ki, akkor – mivel nincs elegendő táplálék a vízben – a csukák egymást kezdik el enni, vagy elpusztulnak a táplálék hiányában. Ezért a zsenge csukát úgy kell kihelyezni, hogy a csónakkal körbe kell menni a tóban, és kis adagokban, apránként kell a halat kihelyezni. Ezzel látható az az összefüggérendszer, amelyért Jóska bátyám szereti a halászatot. Nem elég csak a halat tudni, hanem az egész környezetet kell ismerni. A hal ökoszisztémáját kell megismerni, alkalmazni, ahogy azt R. G. Ingerstole idézete is sugallja.

Jóska bátyámnak ma is sarkos véleménye van az ágazat tevékenységéről. Három

Balogh Józsefnek és Pékh Gyulának mutatja a trágyaszóró hajót Kovács Zoltán, a tiszasülyi tógazdaság vezetője

szakmához. Ugyanakkor – s ez a második dolog – a gépesítésre is nagyobb gondot kell fordítani az ágazat szereplőinek, mert ma már rengeteg újdonsággal lehet találkozni, és kiváltani az élő munkaerőt. A harmadik fontos dolog a feldolgozottsági szint növelése az ágazatban. Ma már két konténerben kialakítható egy kis halfeldolgozó, ennek már kész a technológiája, amellyel konyhakész termékek állíthatók elő. Másként nem lehet versenyezni az import, feldolgozott haltermékekkel.

ni. Az iszappal mint veszélyes hulladékkal, szennyezőanyaggal foglalkozni kell, és az iszap vizsgálatát, hasznosításának lehetőségeit fel kell tárni. Beszélgetésünk végén újabb idézet is előkerült. Dr. Forster írta, hogy „a természetnek mindig igaza van”. Ezt a halászoknak is tudniuk kell. A legvégére pedig Széchenyi István gondolatát tartogatta: „Tiszteld a múltat, hogy értsd a jelent és munkálkodhass a jövőért.”

HAJTUN GYÖRGY

Nemzetközi témákkal bővült idén a tanácskozás

A XLVI. Halászati Tudományos Tanácskozás (HAKI Napok) idén bővelkedett nemzetközi témakörökben. A MATE AKI HAKI által szervezett május 25–26-ai rendezvény plenáris ülésén az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezete, a FAO idei jelmondata jegyében – A kisüzemi halászat és akvakultúra nemzetközi éve – tartottak előadásokat. Dr. Halasi Kovács Bélával, a MATE AKI HAKI kutatóközpont vezetőjével beszélgettünk.

• Intézetvezető úr, milyen céllal rendezték meg az idei HAKI Napokat?

– Azzal a céllal, hogy a hazai halászati ágazat szereplőit megismertessük az akvakultúra globális tendenciáival, kihívásaival, és a rájuk válaszul született megoldásokkal. Ennek megfelelően nemzetközi szakembereket kértünk fel előadások megtartására, már csak azért is, mert 2022-t a kisüzemi halászat és akvakultúra nemzetközi évének nyilvánította a FAO.

Az emlékév alap gondolata, hogy felhívja a kormányok és a közvélemény figyelmét: a kistermelők és kisvállalkozások halgazdálkodása számára nélkülözhetetlen egyes speciális szakpolitikai döntések meghozatala, azok nélkül ugyanis egyszerűen nem tudnak talpon maradni az elmaradott vidéki településeken dolgozó farmerek, sem boldogulni a jövőben. A jó döntések hiányában a természeti erőforrások eredményes használata nem lehetséges a sebezhető vidéki területeken működő halászok és kistermelők számára. Az idei tanácskozáson tehát a nemzetközi évet is ünnepeljük.

• A plenáris ülésen nem a megszokott előadások hangoztak el. Kik voltak az előadók?

– Az ünnepség keretében *Haydar Fersoy*, a FAO Közép-Kelet Európai és Közép-Ázsiai Regionális Központjának szakértője tartott előadást a Kisüzemi Halászat és Akvakultúra Nemzetközi Éve (angolul: International Year of Artisanal Fisheries and Aquaculture, IYAFA) célkitűzéseiről és globális cselekvési tervéről. Ezt követően, kihasználva az elmúlt két év digitális fejlődését *Javier Ojeda*, a FEAP főtítkára tartott online előadást a szervezet szerepéről az akvakultúra európai érdeképviseletében. Hazai részről először *Szentpéteri Sándor*, az Agrárminisztérium helyettes államtitkára szólt az akvakultúra agráriumban betöltött jelentőségéről, majd *Németh István*, a MA-HAL elnöke beszélt a hazai akvakultúra-szektor érdeképviseletéről.

• A konferencia témaválasztása a továbbiakban sem volt véletlenszerű, ugyanis a sanghaji nyilatkozatról is elhangzott két előadás.

– Így igaz. Mint már említettem, az elmúlt években az akvakultúra-ágazat globálisan is jelentős kihívásokkal szembesült, mind gazdasági, mind fenntarthatósági szempontból. A 2021 szeptemberében rendezett sanghaji Akvakultúra-világkonferencia ezekre a kihívásokra próbált előremutató válaszokat találni. A világkonferencia résztvevői elfogadták a sanghaji nyilatkozatot, ami egy cselekvési terv, és fontos mérföldkő az akvakultúra globális fejlődése, fenntarthatósága szempontjából. A nyilatkozatról és annak céljairól *Yuan Xinhua*, a FAO vezető akvakultúra-szakértője tartott előadást a konferencián. Mellette *Váradai László*, a HUNATIP elnöke osztotta meg a világkonferencia legfontosabb üzeneteit a hallgatókkal, ráadásul első kézből, hiszen meghívott előadóként vett részt a konferencián.

• Végigböngészve a programot, a két napon igen gazdag volt a hazai kutatási eredményekről beszámoló előadások listája is.

– Kétségtelen, hogy meghaladta a tavalyit az előadásra jelentkezők száma, több mint hetvenen jelentkeztek, a résztvevők száma pedig meghaladta a 150 főt. Mindez jelzi, milyen nagy az érdeklődés, ami nagy öröm számunkra. Egyébként a szekcióülések tartalmán is változtattunk.

A plenáris ülésen termelői innovációkat bemutató előadások hangoztak el, maguk a termelők mutatták be kutatásaik eredményeit. Itt kapott helyet *Bojtárné Lukácsik Mónika* és *György Ágnes* előadása, amiben a MAHOP DCF-projektet mutatták be, *Román Zoltán* pedig „Az elektromos halászeszközök regisztrációjához és használatához kapcsolódó adminisztratív rendszerek bemutatása” címen tartott előadást. Termelői oldalról *Nagy Gábor* „A hibrid csíkos sügér (*Morone saxatilis* x *Morone chrysops*) nevelésének tapasztalatai Réti-majorban”, *Diviki Sándor* és *Papp László* a „Halastavi tápanyaggazdálkodás javításának lehetőségei. Miért hanyagoljuk el a rendelkezésre álló szerves tápanyagokat?” címmel, *Borbély Gergely* pedig „A tógazdasági pontytermelés jövedelmezőségi viszonyainak vizsgálata (2000 és 2021 között)” című előadását hallgattuk.

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Halasi-Kovács Béla: az elmúlt években az akvakultúra-ágazat globálisan is jelentős kihívásokkal szembesült, mind gazdasági, mind fenntarthatósági szempontból

• Mi történt még az első napon?

– A már említett innovációs szekcióülést követően az akvakultúra fejlesztésére fókuszáltak az előadók. Itt is nemzetközi témakörökkel bővült a paletta. *Robert Egessa* és *Zsuzsanna J. Sándor* az ugandai haltermelés helyzetét mutatták be, akiket *Priya Sharma* követett a „Plans and first steps towards model-based assessment of ecosystem services in pond aquaculture” című angol nyelvű előadással. *Kertész Attila*, *Bereczki Gábor*, *Dajka Bence*, *Molnár Áron*, *Bársony Péter* és *Fehér Milán* „A különböző fény spektrumok hatása az intenzíven nevelt harcsa (*Silurus glanis*) termelési és élettani paramétereire” című tanulmány ismertetésében hazai eredményekről számoltak be. *Varga Dániel* és *Bázár György* szintén érdekes témát dolgozott fel, „Közeli infravörös spektroszkópia (NIRS) alkalmazása ponty filé minőségi tulajdonságainak vizsgálatára” címmel. *Ljubratović Uroš*, *Kitanović Nevena*, *Marinović Zoran*, *Vass Norbert*, *Fazekas Georgina*, *Stanić Jelena*, *Nagy Zoltán* és *Horváth Ákos* kutatásait a „Háziasított süllő anyahal mesterseges hormonstimulációra kész állapotának meghatározása” című előadás keretében ismertették, ezzel zárult a szekció ülése.

Az esti órákban, a poszterszekcióban *Fazekas Dorottya* és *Fazekas Georgina* vezették az ülést.

• Maradt muníció a második napra is...

– Hogyne, hiszen másnap két témakörben tartottunk szekcióülést. Az első szekcióban *Bíró Banka* elnöklésével halbiológiai témaköröket tárgyaltak az előadók, míg a

► hidrobiológiai szekció elnöke *Vitál Zoltán* volt. Ebben a szekcióban a természetes vizek ökológiai kutatásában elért eredményeket és innovációkat ismertettek az előadók.

• **Megnyitó beszédében Ön a magyarok nemzetközi kutatási tevékenységére is kitért...**

– A megnyitó gondolatokhoz kíváncsított annak hangsúlyozása, hogy a HAKI, illetve a hazai ágazat egésze idén is megőrizte lendületét a nemzetközi K+F+I-ben, ugyanúgy, mint a nemzetközi események, rendezvények szervezése terén. Ahogy arról a tavalyi HAKI Napokon – akkor még mint tervről – beszámoltam, az intézet koordinálásával, 14 ország 22 szervezetének részvételével benyújtottunk egy Horizon Europe-pályázatot, aminek az édesvízi akvakultúra átfogó fejlesztése a célja. A napokban megkaptuk a hírt egy másik nemzetközi projektünk sikeréről. A közel 2 millió eurós költségvetésű, 7 éves futamidejű LIFFE-projekt célja az őshonos dunai tokfajok génbankjának a fejlesztése, egy ivadéknélvél állomás létrehozása és ivadékok kihelyezésével veszélyeztetett tokfajaink populációinak rehabilitációja a Duna vízgyűjtőjében.

• **Visszatérve a nemzetközi témákhoz, Ön aktívan vesz részt az Európai Unió halas szervezeteinek a munkájában (FEAP). Az utóbbi években az EU-ban is nagyobb figyelmet harcoltak ki az édesvízi akvakultúrának, amit egyfajta kényszer is szült, hiszen az uniós halimport elérte a fogyasztás több mint 70 százalékát. Fordult tehát a kocka az EU-ban?**

– Jó iránynak tartom, hogy az EU-ban is nagyobb figyelem fordul az édesvízi halászati ágazat felé. A FAO már évtizedek óta hagyományosan fókuszál az édesvízi haltermelésre, hiszen globális szinten az édesvízi haltermelésnek a 60-65 százalékát a kisüzemek állítják elő. Az EU csatlakozni látszik ehhez a folyamathoz, s annyiban már változott a helyzet, hogy nem a halászatról, hanem az akvakultúráról beszélhetünk, s azon belül is az alacsony profitású szinten lévő vízi élőlényekről, amik közé az algák, a kagylók, a rákon túl a mi pontyunk is tartozik.

• **Végül szóljunk arról, mekkora siker a hazai ágazat számára, hogy sikerült Budapestre hozni a FEAP idei közgyűlését.**

– Ez valóban nagy siker, hiszen első alkalommal tartt közgyűlést Budapesten a FEAP. A MATE AKI HAKI és a MA-HAL közös szervezésében június 9–10-én Budapest lesz a helyszíne a FEAP-közgyűlésnek, amin, természetesen, a hazai tógazdasági termelést is bemutatjuk a résztvevőknek. A NACEE és a MATE AKI szakemberei közreműködésével már megkezdődött az European Aquaculture Society által rendezendő Aquaculture Europe 2023 konferencia szervezése, amit végül megfelelő méretű rendezvény helyszín hiányában nem Budapesten, hanem Bécsben rendezünk meg. S ha már a rendezvényt nem is sikerült Magyarországra hozni, azt szeretnénk, ha Magyarországot vinnénk el erre a nagyszabású rendezvényre. Ez egy rég várt bemutatkozási lehetőség a teljes hazai halászati ágazat számára, ideértve az Agrárminisztériumot, az agrárkamarát, a MOHOSZ-t is. Szeretnénk, ha a kiállítási részen egységes magyar stand állna, ahol az említett szervezetek a magyar termelőkkel közösen mutatják be közös értékeinket és eredményeinket. Már most arra kérem az ágazat szereplőit, hogy fogjunk össze, és együtt jelenjünk meg a bécsi konferencián is!

(HAJTUNGY)

Idén is népszerű volt az óriásakvárium

A XXIX. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokat május 5. és 7. között tartották Hódmezővásárhelyen, és a hagyományokhoz hűen a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) is részt vett rajta. Sziráki Bence ügyvezető igazgató a szokott helyen fogadta a látogatókat.

Főként a fiatalok körében volt népszerű a 22 ezer literes óriásakvárium, amely látványosan mutatja be a hazai tógazdaságokban termelt halfajokat. De nemcsak a hazai halfajokat szeretnék megismertetni a látogatókkal, ezért a halfogyasztást is népszerűsítették különböző kiadványokkal, receptfüzetekkel, sőt, kóstoló is várta az érdeklődőket. A nagy akvárium mellett egy ki-

sebb akváriumot is kölcsönkért a MA-HAL a szarvasi Halászati Kutató Intézettől, amiben egy ritkán látható halfaj, a kecsge néhány példánya úszkált. Ez az akvárium szintén vonzotta a közönséget.

Egy ilyen nagy és reprezentatív kiállításra a kiadványok és receptfüzetek mellett kisfilmekkel is érdemes bemutatni a nagyközönségnek a Magyarországon eléret hal-

termelési eredményeket. Még mindig szükség van a közvélemény megerősítésére, hogy az itthon termelt hal rendkívül egészséges, könnyen elkészíthető és változatosan található. A tógazdasági haltermelés eddig is fenntartható volt, és az összes haltermelési technológia közül ez a leginkább környezetbarát. A tógazdaságok rendkívül hasznosak a környezetüknek, mert nemcsak javítják a mikrokörnyezetet a víz párolgása révén, hanem a biodiverzitás fenntartásában is nagy szerepet töltek be. A tógazdasági haltermelésnek a legkisebb az ökológiai lábnyoma. Ez is fontossá teszi a hazai halfogyasztás népszerűsítését és növelését, és az ügyvezető igazgató ezért is biztatta a látogatókat, hogy elsősorban hazai halfajokat vásároljanak és fogyasszanak.

A kiállításon – különösen pénteken és szombaton – hatalmas volt az érdeklődés, és nemcsak a civil, hanem a szakmai látogatók körében is. A szakmai közönség – köztük jó néhány MA-HAL-tag – állatgyógyászatról, takarmányozásról, tápgyártásról, gépészeti megoldásokról érdeklődött egy-egy kávé mellett, és Sziráki Bence mellett *Szilágyi Balázs*, a MA-HAL munkatársa is egész nap jól állta az érdeklődők „rohamát” a sátorban.

H-N

Fotó: HAJTUN GYÖRGY